

Cuvântul pastoral al Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Ciprian la praznicul Nașterii Domnului, 2018

Iisus Hristos – unica speranță a omului

† Ciprian

prin harul lui Dumnezeu

Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei

*Cinstitului nostru cler, cinului monahal
și dreptcredincioșilor creștini din Eparhia noastră,
har și pace de la Dumnezeu,
iar de la noi, părintească binecuvântare!*

**Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,**

În cuvântul pastoral de anul trecut, citându-l pe Sfântul Ioan Gură de Aur, afirmam că *singura și adevărata bucurie a omului este doar atunci când săvârșește binele*. Aceasta, deoarece fapta de milostenie, ca expresie a *credinței lucrătoare prin iubire* (cf. Galateni 5, 6), înrourată de harul Preasfântului Duh, ne ajută să înaintăm spre asemănarea cu Dumnezeu Cel bun și milostiv. Iar cea mai frumoasă și măreață faptă bună pe care am săvârșit-o împreună – credincioși, preoți, monahi și ierarhi ai Bisericii noastre strămoșești – a fost construirea Catedralei Mântuirii Neamului, visul atâtor generații de români dreptcredincioși creștini, care a căpătat contur datorită rugăciunilor stăruitoare înălțate în toate bisericile ortodoxe românești, pe parcursul ultimilor opt ani, precum și a eforturilor celor implicați în mod concret în lucrarea de zidire a acestui grandios edificiu bisericesc, sub directa îndrumare și supraveghere a Patriarhului României însuși. Nici că puteam exprima mai bine recunoștința față de înaintașii noștri, care și-au jertfit viața pe câmpurile de luptă, de-a lungul secolelor, pentru apărarea dreptei credințe, pentru cultivarea limbii române și a conștiinței de neam, pentru libertatea și demnitatea poporului român și, mai ales, pentru împlinirea idealului de unitate națională, desăvârșit prin unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu Țara mamă, în anul 1918.

Deși am trecut prin multe încercări și ispite, la care s-au adăugat multiple evenimente ce au tulburat liniștea și ordinea publică din țară, Preamilostivul Dumnezeu ne-a binecuvântat, anul acesta, cu darul sfânt al bucuriei de a vedea cu ochii noștri întruparea unui deziderat, născut în urmă cu 140 de ani, și de a participa, în duh de rugăciune, la cel mai important eveniment închinat centenarului Unirii, și anume la slujba de sfințire a altarului din Catedrala Națiunii Române. Aceasta reprezintă simbolul credinței jertfelnice și a nădejdelor de mântuire ale unui popor creștin care nu și-a pierdut niciodată speranța în pronia divină. Totodată, constituie cea mai curată ofrandă adusă Fiului lui Dumnezeu întrupat, răstignit, înviat și înălțat la ceruri, prin mijlocirea celui ce ne-a născut pe noi în Hristos, în urmă cu două milenii, Sfântul Apostol Andrei, cel întâi chemat, Ocrotitorul României și al Catedralei, ca semn de mulțumire pentru izbăvirea neamului românesc din suferințele Golgotelor sale istorice. În cele din urmă, dreptcredincioșii români de pretutindeni au reușit să arate lumii că, prin credință, nădejde și iubire față de Biserică și neam, prin acțiuni concrete și muncă susținută, pot depăși ispitele și tulburările epocii în care trăim. Catedrala Mântuirii Neamului va rămâne moștenirea

cu adânci semnificații spirituale pe care o vom lăsa generațiilor viitoare, lăcașul sfânt consacrat memoriei eroilor acestui popor și mărturia mereu vie a faptului că, *uniți în cuget și-n simțiri*, noi ne-am pus speranța în Domnul, străduindu-ne să fim totdeauna următori „*lui Iisus Hristos, nădejdea noastră*” (I Timotei 1, 1).

Dreptmăritori creștini,

Cu această bucurie în suflete, după ce ne-am pregătit duhovnicește prin post, rugăciune și fapte bune, săvârșite de fiecare după a sa putință, iată, ne-a învrednicit Dumnezeu să întâmpinăm și anul acesta marele praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, care ne oferă prilejul să reflectăm, din nou, asupra semnificației teologice a evenimentului în sine, dar mai ales asupra dimensiunii sale mistagogice, deoarece atunci, la „*plinirea vremii*” (cf. Galateni 4, 4), în Bethleemul Iudeii, nu s-a născut un simplu om, ci Dumnezeu-Omul. Cea de-a doua Persoană a Sfintei Treimi, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, a binevoit să-Și asume trup omenesc, prin lucrarea Preasfântului Duh, din pântecul preacurat al Sfintei Fecioare Maria, împlinind astfel făgăduința Tatălui făcută protopărinților Adam și Eva (cf. Facere 3, 15), înainte de izgonirea lor din Grădina Edenului.

După lungi și chinuitoare așteptări, alimentate cu speranță de patriarhii, dreptii și proorocii Vechiului Testament, poporul ales și întreaga omenire Îl primeau, în sfârșit, pe Mesia, Cel ce avea să izbăvească pe om de sub stăpânirea morții și să-l reazeze în starea de comuniune cu Creatorul său, pe care o pierduse cândva din pricina neascultării. „*Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3, 16). Însă, coborârea Lui tainică pe pământ avea să se petreacă într-un moment în care omenirea se afla într-o stare de decadentă morală ajunsă la paroxism, marcată, în același timp, de tot felul de tulburări și războaie. Conștiința de misiunea încredințată lor de Însuși Cuvântul lui Dumnezeu neîntrupat, profeții Vechiului Testament s-au străduit să mențină trează în conștiința poporului evreu nădejdea mântuirii, atât prin viu grai, cât și prin scrieri inspirate de Duhul Sfânt, în care-și exprimau încrederea în purtarea de grijă a Părintelui ceresc. „*Tu, Dumnezeule, ne vei păstra pacea noastră, că întru Tine ne punem nădejdea [...]. Pe calea judecăților Tale, Doamne, noi Te așteptăm; numele Tău și amintirea Ta erau nădejdea sufletului nostru*” (Isaia 26, 3, 8); „*Fericit bărbatul a cărui nădejde este numele Domnului și n-a privit la deșertăciuni și la nebunii mincinoase*” (Psalmul 39, 6); „*Pune-ți nădejdea în Domnul din toată inima ta și nu te bizui pe priceperea ta [...]. Că Domnul este*

nădejdea ta și va feri piciorul tău de cursă” (Pildele lui Solomon 3, 5, 26). „*Fă binele și nădăjduiește în Dumnezeu*” (Psalm 36, 3); „*Tu ești nădejdea mea, partea mea ești Tu în pământul celor vii*” (Psalm 141, 5).

Dar și neamurile păgâne, chiar dacă erau afundate în negura necredinței și a lipsei de iubire, au păstrat speranța izbăvirii de cel rău, a cărui lucrare distructivă o percepeau și ei, datorită legii morale sădite de Dumnezeu în om, prin actul creației, adevăr confirmat de Sfântul Apostol Pavel prin cuvintele: „*păgânii care nu au Lege, din fire fac ale Legii [...], ceea ce arată fapta Legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor, care îi învinovățesc sau îi și apără*” (Romani 2, 14-15). Iar Cel ce i-a călăuzit spre o anumită cunoaștere, încă nedeplină, și i-a inspirat tainic pe înțelepții și gânditorii celorlalte popoare să intuiască prezența lui Dumnezeu în creația Sa și să presimtă momentul venirii Sale printre oameni nu putea fi altul decât Același Cuvânt neîntrupat, numit de filosofii precreștini *Logosul spermatikos*¹, adică Rațiunea divină Care a insuflat tuturor lucrurilor create sensul lor de a fi. Așa se explică faptul că cei trei magi de la Răsărit – în fapt, niște oameni de știință, astronomi – au putut identifica pe cer steaua² ce vestea nașterea unui mare Împărat, merit să schimbe soarta lumii, iar nădejdea le-a fost răsplătită prin vederea minunată a Pruncului dumnezeiesc, *în fața Căruia s-au închinat cu bucurie mare, aducându-I daruri de aur, smirnă și tămâie* (cf. Matei 2, 11).

Din această perspectivă, actul istoric al Nașterii după Trup a Fiului lui Dumnezeu a însemnat dezlegarea *tainei celei din veac ascunse și de îngeri neștiute*, dar și răsplătirea tuturor celor care au nădăjduit în împlinirea făgăduințelor dumnezeiești, deoarece acum se oferea oamenilor posibilitatea să-L cunoască mai deplin și să-L vadă cu ochii lor pe „*Luminătorul cel mai înainte de soare*”, cum Îl numește Sfântul Grigorie Palama pe *Cuvântul lui Dumnezeu făcut trup* (cf. Ioan 1, 14). Aceasta, însă, presupune ca tot cel ce crede cu adevărat în Hristos Domnul să-și purifice mintea de gândurile viclene, să-și împodobească sufletul cu virtuțile creștine și să le facă roditoare prin iubirea revărsată asupra aproapelui, singura modalitate de a ne exprima dragostea față de *Dumnezeu, Cel ce este iubire* (cf. I Ioan 4, 16). Din iubire ne-a creat, din iubire S-a întrupat, devenind și *Fiu al Omului* (cf. Matei 16, 13) și frate al nostru, din iubire S-a jertfit pentru noi și, prin Învierea Sa din morți, ne-a

¹ Ioan G. Coman, *Teoria Logosului în Apologiile Sfântului Iustin Martirul și Filosoful*, Editura Imprimeriei Naționale, București, 1942, p. 9.

² Potrivit Părinților Bisericii, steaua de la Răsărit a fost un înger luminos, chiar Sfântul Arhanghel Gavriil, care i-a condus pe magi la locul nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că nu a fost un simplu corp ceresc, ci „o putere nevăzută, care a luat chip de stea”.

Încredințat că țelul ultim al vieții noastre pământești este acela de a trăi veșnic împreună cu El, în iubirea și lumina Preasfintei Treimi. „*Evangelistul [Matei, n.n.] – spune Sfântul Ioan Gură de Aur – chiar de la primele cuvinte ale istorisirii nașterii, a arătat că Iisus nu S-a rușinat de nici una din slăbiciunile noastre, învățându-ne prin asta ca noi să nu ne rușinăm de păcatele strămoșilor, ci să căutăm un singur lucru, virtutea. Un om care caută virtutea nu va putea fi vătămat cu nimic, chiar dacă strămoșul lui a fost de alt neam, chiar dacă a fost desfrânat, chiar dacă a avut alte păcate*”³.

Așadar, Nașterea Domnului se dovedește a fi șansa unui nou început pentru fiecare creștin responsabil și conștient de identitatea sa. De aceea, bucuria și fericirea oamenilor binecuvântați de Dumnezeu să fie martori ai întrupării Cuvântului, în peștera Bethleemului, trebuie să ne caracterizeze și pe noi, în întreaga noastră viață, după îndemnul Sfântului Vasile cel Mare: „*Ușurează greutatea celor prezente cu nădejdea celor viitoare. [...] Sufletul nu trebuie să privească neconținut la cele ce pricinuiesc întristare, nici să se lipească de nenorocirile prezente, ci să-și plimbe privirea spre contemplarea adevăratelor bunătăți. Și vei reuși să te bucuri pururea, dacă vei privi neconținut la Dumnezeu; iar nădejdea răsplătirii va ușura necazurile vieții*”⁴.

Iubiți fii duhovnicești,

Cuvintele de mai sus ale marelui capadocian sunt adânc ancorate în realitățile oricărei epoci, căci tristețea înnegurează prea adesea viața noastră, fiind provocată de păcat și de manifestările lui, dar și de evenimentele cotidiene ale unei lumi tot mai fragmentate din pricina unor **patimi cumplite, precum lăcomia de avere, setea de putere și iubirea trupească de sine (filavtia)**. Aceste trei mari păcate, născute din mândrie și egoism, conduc întotdeauna la relativizarea valorilor perene ale umanității, determinând, în același timp, adevărate tragedii umane, concretizate în adâncirea sărăciei – generatoare de nemulțumiri și revolte sociale – în creșterea amenințătoare a fenomenului migrației spre țările dezvoltate, cu efecte demografice greu de gestionat, în apariția conflictelor culturale și religioase, ca urmare a neputinței de a înțelege, respecta și aprecia frumusețea diversității – fără teama anulării propriei identități – și, mai grav, într-o îmbolnăvire spirituală îngrijorătoare, din pricina lipsei de credință și iubire. Auzim cu toții, în ultima vreme,

³ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Omilia la Matei”, omilia LVIII, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 23, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 39.

⁴ Sfântul Vasile cel Mare, „Omilia și cuvântări”, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 17, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986, pp. 384-385.

despre apariția a tot felul de maladii, care chinuie mii de suflete și care sunt provocate de ceea ce numim, în termeni moderni, *boala secolului*, adică stresul; o noțiune ce nu se regăsea în vocabularul părinților noștri, cu toate că și ei treceau prin serioase stări de neliniște, cauzate de greutatea mult mai mari decât cele pe care le înfruntăm noi, astăzi.

Starea de incertitudine, destabilizarea ordinii și securității sociale, tensiunile politice exacerbate, confruntările ideologice de orice fel, care nu mai țin seama de normele societății civilizate, lipsa perspectivelor pentru o viață mai bună și tihnită în țara în care te-ai născut sunt tot atâtea cauze care au contribuit la răspândirea acestei boli, în foarte multe țări, încât a devenit din ce în ce mai greu de combătut. Ori, în cazul persoanelor care și-au pierdut reperele morale, stresul poate induce așa-numitele *atacuri de panică* – un concept relativ nou, ce se vrea contracarat pe bază de prescripții medicale – care îi aruncă pe unii dintre semenii noștri în negura suferințelor sufletești, uneori, cu deznodământ înfricoșător. Pe fondul secularizării crescânde, societatea contemporană pare a fi neputincioasă în fața acestor afecțiuni, în pofida performanțelor notabile înregistrate de medicina modernă. Nu demult, într-una din țările occidentale dezvoltate (Marea Britanie), se anunța înființarea, în cadrul guvernului, a unui *Secretariat de Stat pentru sănătate mintală, inegalități și prevenirea suicidului*, cu scopul de a gestiona situația îngrijorătoare privind creșterea anuală a numărului de sinucideri, ca urmare a stărilor de depresie ce pun stăpânire îndeosebi pe oamenii care și-au abandonat credința în Dumnezeu. Din punct de vedere creștin, **singurul antidot pentru această boală a spiritului îl constituie rugăciunea către Dumnezeu, întemeiată pe credință, și legătura cu preotul duhovnic, în Sfânta Taină a Mărturisirii.** Din nefericire, omului contemporan, atât din țările așa-zise civilizate, cât și din țara noastră, îi este greu să înțeleagă că stresul, anxietatea și depresia constituie nu numai boli propriu-zise, ci și simptomele unei suferințe mult mai profunde: pierderea legăturii cu divinitatea, din pricina necredinței, și neputința de a se ancora cu nădejde în credința strămoșilor de odinioară, pentru care **Mântuitorul Iisus Hristos era unica speranță a omului.**

Iubiți credincioși,

Poporul nostru a fost supus, de-a lungul timpului, multor încercări, dar și-a păstrat speranța în Dumnezeu. Chiar dacă românii nu și-au putut dobândi, vreme de multe veacuri, independența și unitatea teritorială, au rămas uniți în interiorul Bisericii strămoșești. Oricât de grea le-a fost strădania de a-și menține identitatea de

limbă și de neam, strămoșii noștri au știut că doar „*Credința-n zilele de-apoi / E singura tărie-n noi, / Că multe-s tari, cum credem noi / Și mâine nu-s!*” (George Coșbuc, „Moartea lui Fulger”).

Este trist faptul că, în ultima vreme și, îndeosebi, în acest an cu adânci semnificații, când toată suflarea românească avea datoria de a-și comemora eroii și de a-i omagia pe făuritorii Unirii de la 1 Decembrie 1918, în spirit de unitate și frățietate, asupra poporului nostru s-a năpustit un puternic duh de dezbinare, producând multă suferință și îngrijorare, deoarece mulți dintre noi, mai ales în spațiul politic și mediatic, și-au arătat neputința de a cultiva dialogul civilizată și argumentat, de a respecta opiniile și convingerile celuilalt și de a se elibera de prejudecăți. Nnicând nu s-a mai văzut atâta ostilitate, învrăjbire și ură nedisimulată între frați, precum am simțit cu toții, pe parcursul acestui an. Însă, stările de tulburare trăite, astăzi, de poporul român își au rădăcinile în urmă cu mai mulți ani și au apărut pe fondul dezamăgirilor provocate și amplificate de conaționali de-ai noștri, care s-au dovedit prea puțin pregătiți sau prea puțin vrednici de încrederea investită în ei. Acum, multe idei implementate subtil și perfid, dar iscusit, în societatea civilă, par să aibă ca ultim scop ruperea noastră de credința și tradițiile românești sănătoase, pentru a ne lăsa stingheri într-o comunitate de oameni solitari.

Fără îndoială, încercările unor grupuri minoritare care împărtășesc convingeri ideologice de tip neomarxist sunt, într-adevăr, periculoase pentru sănătatea spirituală a tuturor românilor, îndeosebi, a tinerilor, și trebuie luate în considerare, dar *să nu ne înfricoșăm ca cei care nu au nădejde* (cf. I Tesaloniceni 4, 13). Chiar dacă evenimentele politice și sociale la care am asistat, în ultima vreme, sunt de natură să ne îngrijoreze, din pricina încercărilor unora dintre noi de a împinge Biserica neamului românesc la periferia societății, de a relativiza și minimaliza valorile credinței noastre strămoșești sau de a impune în școlile publice modele stranii de educație, cu consecințe morale nocive pentru tineri și copii, să nu uităm că ultimul cuvânt în viața noastră îl are totdeauna Hristos Domnul, Cel ce a biruit moartea cu iubirea Sa smerită și jertfelnică și ne-a încredințat că *porțile iadului nu vor putea distruge Biserica Sa* (cf. Matei 16, 18), ai cărei fii suntem și noi, cei de astăzi. Nădejdea creștină este „*ancora sufletului, neclintită și tare*” (Evrei 6, 19), ce ne va ține permanent uniți cu Hristos, așa cum *mlădițele sănătoase rămân nedespărțite de viță* (cf. Ioan 15, 5).

Observând cum tot mai mulți semeni de-ai noștri Îl părăsesc pe Hristos sau Îi contestă dumnezeirea, ne aducem aminte de o împrejurare, când Iisus, văzând că

unii dintre ucenicii Săi L-au părăsit – scandalizați de faptul că-Și oferea Trupul spre mâncare, prin cuvintele: „*Eu sunt Pâinea cea vie Care S-a pogorât din cer. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este Trupul Meu*” (Ioan 6, 51) – i-a întrebat pe cei doisprezece: „*Nu vreți și voi să vă duceți?*”, la care Simon Petru I-a răspuns: „*Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice. Și noi am crezut și am cunoscut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Cel viu*” (Ioan 6, 67-69). Același răspuns se cuvine să-I dăm și noi Mântuitorului Iisus Hristos, Care, astăzi, Se naște duhovnicește în sufletul fiecărui bun creștin, încurajându-ne prin cuvintele: „*Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă Împărăția*” (Luca 12, 32). Să rămânem, așadar, întemeiați în credință, întăriți și neclintiți de la nădejdea Evangheliei (cf. Coloseni 1, 23), și să ne îndeplinim îndatoririle firești de părinți responsabili și buni învățători ai copiilor noștri, fiind încredințați că Mântuitorul Hristos este *singura Cale ce duce la mântuire, Adevărul care ne face liberi și însăși Viața veșnică* (cf. Ioan 14, 6).

Și, pentru că „*veșnicia s-a născut la sat*” – după expresia inspirată a marelui filosof român Lucian Blaga – iată, Sfântul Sinod al Bisericii noastre a hotărât ca anul 2019, în care vom intra peste puține zile, să fie închinat omagierii satului românesc (preoților, învățătorilor și primarilor gospodari), precum și comemorării vrednicilor patriarhi ai României Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu, ceea ce va constitui un prilej binecuvântat de a reflecta la valoarea și frumusețea spirituală a așezămintelor rurale, din care ne tragem seva dăinuirii în timp toți cei ce ne recunoaștem deopotrivă români și creștini, dar și de a evidenția lucrarea pastorală, culturală și gospodărească a doi dintre întâistătătorii Bisericii strămoșești, rânduiți să o slujească în condițiile specifice regimurilor politice ale epocii.

Cu speranța că cele ce v-am împărțit în rândurile de mai sus au rezonat în inimile fraților voastre, vă doresc să petreceți Sfintele Sărbători ale *Nașterii Domnului, Anului Nou și Botezului Domnului* cu pace, sănătate, bucurie sfântă și sporite nădejdi de mai bine, în anul care vine, 2019.

Întru mulți și binecuvântați ani!

Al vostru de tot binele doritor și către Hristos-Domnul rugător,

† C i p r i a n

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei